

Historie školy

Obec Francova Lhota byla do roku 1786 přiškolená k triviální škole v Lidečku. Lidečko je obec, která je od Francovy Lhoty vzdálená asi 4 km. Škola v Lidečku byla již před třicetiletou válkou, ale na čas zanikla. První zmínka o ní je z roku 1688. Lidečský školní obvod byl velký – ke škole v Lidečku patřila Horní Lideč, Střelná, Francova Lhota, Senice, Pulčín a Lužná. Děti chodily do školy pěšky – dlouhé denní cesty pro ně byly vyčerpávající, proto do školy chodilo málo dětí. Lidé však velice toužili po školním vzdělání svých dětí, a proto často sahali i k založení vlastní školy, hlavně po roce 1785, kdy vyšel výnos o zřizování obecných škol. Učiteli se stávali muži, kteří neměli odbornou učitelskou kvalifikaci, ale byli nadšenci, kterým láska a touha po vzdělání dětí byla základním vyučovacím prostředkem. Druhým druhem učitelů byli ještě tzv. „nouzoví učitelé“, kteří při své práci na svém hospodářství nebo řemesle vyučovali též ve škole. Tito učitelé vykonali záslužnou a průkopnickou práci, jež není dodnes plně doceněna.

Tato výuka pomocí nouzových učitelů probíhala na vesnici i po roce 1787, kdy byla Francova Lhota vyškolená z Lidečka.

V roce 1794 dal Martin Pažický z Rájce zbudovat samostatnou školní budovu. Zděná budova byla postavena na úpatí kopce pod kostelem a starou farou. Levou stranu budovy tvořila jedna učebna a na druhé straně byl dvoupokojový byt učitele s větší kuchyní. Při škole byla zahrada a nutná hospodářská stavení, jako kůlna, stodola, chlévy, a později sklep. O prvních učitelích se nedochovaly žádné zprávy.

Pravdou je, že v roce 1794 se nějaký učitel nastěhoval do nové školní budovy a stal se zároveň varhaníkem. Varhany v kostele byly pořízeny v roce 1794. Snad poslední z provizorních učitelů byl nějaký Blažek, možná Blažej, mladý muž, který se později stal zřejmě knězem.

2.2. První učitel J. L. Kašpárek

Prvním oficiálním učitelem byl Josef Lukáš Kašpárek, potomek starého učitelského rodu ze Slušovic. Nastěhoval se na francolhotskou školu v roce 1799 a zahájil tak stotřicetiletou éru učitelského rodu působení spřízněných rodů Kašpárků a Merlíčků ve Francově Lhotě.

Neměl život na škole nijak lehký. Aby mohl uživit svou stále rozrůstající se rodinu, musel si pořídit své hospodářství, na které musela dát jeho manželka celé svoje věno. J. L. Kašpárka velice mrzela velká absence žáků při vyučování, kteří se raději věnovali pasení dobytka, než aby chodili do školy. Byl velmi přísný, na všechny – nejen na žáky, ale i na své děti a sám na sebe.

Když J. L. Kašpárek zemřel, nastoupil na jeho místo jeho syn Josef. Pracoval ve škole i v hospodářství a mimo to vedl dlouhý boj o práva učitele především s představenstvem obce. Na jeho upozornění a po dlouhých bojích se zlepšily platové podmínky učitelů a byl zpřísněn dohled nad docházkou dětí do školy.

Po jeho smrti se stal jeho nástupcem jeho syn Augustin Josef Benedikt. Jeho dcera Amálie Kašpárková se 25. listopadu provdala za broumovského učitele Josefa Merlíčka.

Ten byl roku 1880 přeložen jako nadučitel do Francovy Lhoty, místo Augustína Kašpárka, který odešel do Šumic.

Po jednaosmdesáti letech tak odchází z francolhotské školy rod Kašpárků a uvolňuje místo rodu Merlíčků na dalších padesát let.

2.3. Josef Merlíček

Josef Merlíček se narodil 7. března 1840 v Lovčičkách. Jeho prvním učitelským místem bylo Kobylí, ale již roku 1859 byl přeložen do Brna. Když v březnu 1865 onemocněl jeho otec, nadučitel v Archlebově, přestěhoval se Josef do Archlebova, kde učil místo obce dva roky. Dne 12. ledna byl ustanoven učitelem v Brumově, kde si sebou vzal i svého starého otce. Na brumovské škole se Josef věnoval nejen pečlivému vyučování, ale i sám se vzdělával, a to jak na univerzitě ve Vídni, tak i v Olomouci, kde prodělal kurzy matematiky, přírodopisu, fyziky, kreslení a tělocviku. Kromě učitelské práce se pustil i do kulturní a společenské činnosti v Brumově.

V roce 1873 se ucházel Josef Merlíček o místo nadučitele v Brumově, avšak jeho žádost byla zamítnuta s poznámkou, že Merlíček zanedbává školní vyučování a věnuje se více divadlu, k jehož nácvičku využívá školní budovy.

Tato nespravedlnost Merlíčka velice rozčílila a na toto falešné obvinění podal stížnost ministerstvu kultury a vyučování do Vídně. Spor vyhrál, ale tím si proti sobě popudil školního správce a obecní starší.

V letech 1875-1880 byl jmenován nadučitelem v Pozlovicích.

V roce 1880 nastoupil do Francovy Lhoty. Jeho velkou snahou bylo, aby všechny děti chodily do školy pravidelně. Byl si vědom, že pouhé nařizování, nebo trestání zde mnoho nepomůže. Proto se snažil dětem školu zpříjemnit a dát jim co nejvíce vědomostí a praktických znalostí. To se mu dařilo.

Velkou jeho zálibou byla hudba a zpěv – ve Francově Lhotě založil Cyrilskou jednotu, která se svým zpěvem stala známá v širokém okolí. Učil venkovské chlapce hrát na hudební nástroje. Další jeho zálibou byly včely, kterým dobře rozuměl a rád své zkušenosti dával mladším hospodářům. Rád se zabýval zahradnictvím, měl dobrý vztah k faře a jejímu představenstvu. Měl lidský, společenský a velmi srdečný poměr k spoluobčanům i okolním učitelům. Byl velmi oblíben.

I nadále se věnoval kulturní činnosti – při každé vhodné příležitosti pořádal akademie a dokonce nacvičil několik divadelních her.

V roce 1882 založil školní kroniku.

Občané si jeho práce velmi vážili, a proto byl zvolen do obecního zastupitelstva. V roce 1894 na jaře žádal o odchod do penze. Jako hlavní příčinu uvedl své pokleslé zdraví, což bylo zaviněno špatným ubytováním. Celý byt byl pro velkou rodinu nevhodný, malý, tmavý, plný vlhka a plísně. Jeho žádost byla rychle vyřízena a byla mu vyměřena penze na 5 400 korun. Doma nic neřekl, jen svým přátelům, okolním učitelům, od nichž se rodina teprve dověděla, že otec jde do penze a že se bude rodina stěhovat do Prahy, aby tam jeho děti mohly studovat na školách.

2.4. Stavba nové školní budovy

Jakmile měl povolení penze v rukou, tak se dozvěděl, že od nového roku 1895 budou zvýšeny platy učitelů a tak že by dostal větší penzi, kdyby ještě sloužil do plné penze 3 roky. A když bylo rozhodnuto, že se ve Francově Lhotě bude stavět nová škola, moderní a prostorná i s velkým bytem pro nadučitele, vzal Merlíček žádost o penzi zpátky a nabídl se, že si stavbu nové školy bere na starost.

Přípravné práce na stavbu školy nastaly na podzim roku 1894. Škola se budovala ze velkého nadšení a pomoci všech občanů, kteří vyráběli a vypalovali cihly.

Po novém roce 1895 byl Merlíček zvolen do zastupitelstva, aby se ještě lépe mohl věnovat stavbě nové školy.

Stavbu dostal nejprve stavitel z Holešova, ale poté ji dostal kloboucký stavitel Haas, protože byl levnější. Na jaře byly vyměřeny základy a v červnu roku 1895 byl posvěcen základní kámen. Stavba rychle pokračovala – do zimy byla již celá stavba pod střechou a pracovalo se uvnitř.

9. května byla škola slavnostně posvěcena panem farářem Pavlíčkem. Po vysvěcení školy a všech učeben poděkoval okresní inspektor všem, kteří se postarali o stavbu školy.

Na podzim roku 1896 byl přestěhován ze staré školy nejprve chlév, kdy jej občané celý vyzvedli, podložili kulatinou a krok za krokem jej přesunuli až na nové místo.

Před Velikonocemi 1897 se přestěhovala celá stará škola do nové budovy. Školní rok 1896/1897 začal v nové trojtřídce. Učitel měl v nové škole k dispozici byt, kde jako první bydlela rodina pana nadučitele Merlíčka.

2.5. Odchod Josefa Merlíčka

V roce 1900 odešel pan nadučitel Merlíček do penze a odstěhoval se i s rodinou do Brna. Loučení bylo dojemné, na jeho počest byla sloužena mše. Pan Josef Merlíček měl na závěr proslov, v němž řekl, že rád učil a že ve svém povolání zažil vedle neúspěchů také mnoho radostí a štěstí. Vyzval děti, aby se pilně učily, a snažily se odnést co nejvíce vědomostí do budoucího života. Obrátil se i na rodiče, aby sami byli nápomocni učitelům a zajímali se o školní prospěch svých dětí. Učitelům kladl na

srdce, aby nikdy nezapomněli, že vychovávat a vyučovat děti je základní a nejdůležitější povinností učitele.

2.6. Řídící učitel Jan Kuba

Jan Kuba nastoupil do Francovy Lhoty 1. září 1909. Narodil se 23. května 1861 v Jeřmani v okrese Litovel. Pocházel z chudé rodiny. Chodil do obecné školy v Bouzově, do gymnázia v Olomouci, učitelství absolvoval v Příboře, kde složil zkoušku v roce 1887.

Nejprve učil na školách na Litovelsku, pak se dostal do Šumic. Zde poznal dceru šumického nadučitele Augustina Kašpárka, rodáka z Francovy Lhoty, a i přes dvacetiletý věkový rozdíl se s ní oženil.

Byl vzorným učitelem, vzdělaný, celý život studoval. Byl klidný a mírné povahy a byl oblíben u svých žáků i okolních učitelů. Pomáhal, kde mohl, soucítit s lidmi.

Když nastoupil ve Francově Lhotě stal se i varhaníkem, a jeho poměr k faře byl dobrý.

Jeho vyučovací metody byly moderní a přednášel velmi zajímavě. Děti do školy chodily rády, a bez dlouhého učení doma si velmi rychle osvojily školní látku.

V roce 1924 onemocněl a následující rok byl operován v nemocnici ve Vsetíně. Jeho stav byl vážný, byl převezen do nemocnice U sv. Anny v Brně, kde 18.6.1925 zemřel.

Řídícím učitelem se ve Francově Lhotě stal Jan Kadlec. Až do roku 1929 vyučovala ve Francově Lhotě učitelka Anna Neflíčková, se kterou pak v roce 1929 odchází poslední člen spřízněných rodů Kašpárků a Merlíčků po jejich stotřicetiletém působení na škole ve Francově Lhotě.

V tomto roce začala rekonstrukce školy a byla dokončena v roce 1931. Přistavily se 4 učebny, 2 kabinety a hygienické zařízení, v roce 1934 byla u školy vykopána nová studna pro zdroj pitné vody.

Po 2. světové válce příliš nefungovala spolupráce rodin se školou, kdy rodiče neměli velký zájem o vzdělávání svých dětí, protože i po dokončení školní docházky zůstávala většina dětí pracovat doma na zemědělství.

Od roku 1953 se ve škole začalo vyučovat v 9 učebnách. V roce 1956 byly během prázdnin zřízeny nové dílny, kabinety.

V roce 1960 byla dostavěna nová učebna pro 9. třídu, 2 kabinety, skladiště na uskladnění topiva a proběhla instalace topení, hygienického zařízení a pitné vody.

V roce 1978 byla zahájena oprava a přístavba nového pavilonu. Děti se během této přístavby učily ve ztížených podmínkách a v náhradních prostorách kulturního domu, nižší třídy ve Valašské Senici. Plně vyučovat se ve škole začalo 1. září 1981.

Od 1. září 1989 je v provozu školní družina pro žáky 1. stupně.

2.7. Současnost Základní školy ve Francově Lhotě

Základní škola ve Francově Lhotě je úplná škola s devíti ročníky. Nachází se zde 22 učeben, žákovská a učitelská knihovna, počítačová učebna, cvičná kuchyňka, dílna a kabinety. Ke škole patří tenisové kurty, hřiště, školní pozemek a sad s ovocnými stromy.

Škola zajišťuje místnost pro výuku hry na klavír a dechové nástroje. Výuka probíhá dvakrát týdně a je zprostředkována učitelem ze Základní umělecké školy ve Valašských Kloboukách, kde některé děti dojíždějí i do jiných oborů – výtvarného, tanečního. Dále děti navštěvují turistický, volejbalový, šachový, fotbalový nebo včelařský kroužek.

V průběhu školního roku žáci navštěvují různé kulturní akce, účastní se sportovních soutěží, exkurzí. Každoročně se pořádá školní akademie s účastí všech tříd, kde má každý možnost předvést, co umí. Každý druhý rok probíhá v kulturním domě kurz předtaneční a společenské výchovy pro žáky 8. a 9. třídy.

Pod vedením paní učitelky Sucháčkové je veden Peer program zaměřený na protidrogovou prevenci.

Velmi důležitá je spolupráce školy s rodiči. Při škole pracuje Sdružení rodičů, které pro děti pořádá různé mimoškolní akce a pomáhá škole po finanční stránce (přispívá na plavecký výcvik, školní výlety, divadelní představení...)

Školní rok 2006/2007 začal 4. září 2006. Základní školu Francova Lhota nyní navštěvuje 208 žáků, z toho 46 z Valašské Senice.